

lausuntopalvelu.fi

Tehyn lausunto työllisyysrahaston tehtävien kehittämistä selvittäneiden selvityshenkilöiden ehdotuksista

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti joulukuussa 2020 selvityshenkilöt tarkastelemaan Työllisyysrahaston tehtävien kehittämistä. Selvityksessä ehdotetaan, että työllisyysrahaston tehtäviä kehitettäisiin tukemaan nykyistä laajemmin aikuisten osaamisen kehittämistä ja työkyvyn ylläpitämistä. Lisäksi selvityshenkilöt ehdottavat aikuiskoulutustuen kohdentumisen edistämistä työelämän muutosten edellyttämällä tavalla.

Tehy on antanut asiasta erillisen lausunnon lausuntopalvelussa (lausuntopalvelu.fi).

Työyhteisöetus

Uusi työyhteisöetus olisi kohdennettu koko työyhteisöä tai sen tiimiä koskevan osaamisen kehittämiseen. Tässä mielessä osaamisen kehittämisen idea koko työyhteisöä koskevana on osin kannatettava. Tehyn mielestä ammattihenkilölain edellytykset yksilöllisestä ammatillisesta kehittymisestä tulee jatkossakin turvata. Tavoite kohdentaa etuutta työn murroksen ennakointiin voi olla haastavaa, koska yhä useammin työ muuttuu tai uudistuu ennakoimattomasti. Etuuden haussa ja myöntämisessä olisikin tärkeää prosessin proaktiivisuus ja nopeus, jotta osaamista ehditään kohdentaa oikein.

Hyvää ehdotuksessa on, että tämä etuus ei ole rajattu formaalin lisä- tai täydennyskoulutuksen piiriin vaan sen avulla voidaan tukea työssä tapahtuvaa epämuodollista osaamisen kehittämistä tarpeen mukaan. Ehdotuksessa esitetään etuuden kohdentamista mm. sote-alalla työpaikkaohjaajien ohjausosaamisen kehittämiseen ja heidän työaikansa käyttöön. Mielestämme etuuden kohdentamista em. tarkoitukseen voi harkita. Pidämme kuitenkin tärkeänä, että työpaikalle osoitettavat korvaukset opiskelijoiden harjoittelusta katetaan jatkossa osana pysyvää rahoitusjärjestelmää esimerkiksi erityisvaltionosuudesta (ns. EVO-rahoitus).

Miten ehdotus edistää aikuiskoulutustuen kohdentumista työelämän muutoksen edellyttämällä tavalla?

Työyhteisöt ovat sosiaali- ja terveysalalla toimintaympäristöltään ja kooltaan hyvin erilaisia. Työyhteisön ja yksilön tavoitteet osaamisen kehittämiseen tulee muun muassa tästä syystä suunnitella rinnakkain, jotta yksilölliset näkökulmat osaamisen kehittämiseen huomioidaan.

Ehdotus kohdentaa tukea työelämän ja työyhteisön todelliseen tarpeeseen, on kannatettava. Siksi pidämme tärkeänä, aikuiskoulutuksessa säilyy myös yksilön mahdollisuus saada ja hakea tukea oman osaamisen kehittämiseen, kuten tällä hetkellä. Se tukee yksilön urapolkua työpaikkaa vaihdettaessa toimialan sisällä tai mahdollistaa aikuisen kouluttautumisen toiselta toimialalta osaavaa työvoimaa kipeästi tarvitsevalle sote-alalle. Sote-alan ammattilaiset käyttävät tällä hetkellä laajasti aikuiskoulutustukea ja sen on ollut ainoa mahdollisuus yksilötasolla hankkia laajaa osaamisen täydentämistä (mm. jatkotutkinnot).

Miten ehdotus täydentää tai suhteutuu olemassa oleviin jatkuvaa oppimista tukeviin palveluihin ja niitä tarjoaviin toimijoihin?

Työyhteisöetuus olisi uusi tukipalvelu jatkuvaan oppimiseen ja on siten nykyisiä palveluita täydentävä. Se huomioi aiempaa paremmin työn yhteydessä tapahtuvan osaamisen kehittämisen mm. tiimikohtaisesti. Tältä osin ehdotusta voi pitää siltä kannatettavana. Työyhteisöetuuden käyttöönottoa tulee kuitenkin seurata ja arvioida sen vaikuttavuutta osaamisen kehittämisessä ja tehdä tarvittavat muutokset, jos arvioinnin perusteella niihin on aihetta.

Miten arvioitte ehdotuksen edellyttämän investoinnin vaikuttavuutta työllisyyden ja tuottavuuden näkökulmasta?

Arvioita investointien, työllisyyden tai tuottavuuden näkökulmasta on tässä vaiheessa vaikea tehdä. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten osaamisen kehittäminen on säädelty ammattihenkilölaissa ja siten yksilöllinen ammatillinen kehittäminen ei saa vaarantua työyhteisöetuuden vuoksi.

Ohjelmallinen aikuiskoulutustuki

Miten ehdotus tukee jatkuvaa oppimista ja osallistumista lyhytkestoiseen koulutukseen työuran aikana ja irtisanomistilanteessa?

Ohjelmallinen aikuiskoulutustuki kohdennettaisiin erityistarpeessa olevien ryhmien kouluttamiseen. Yhteiskunnallisesti ehdotus on perusteltu, jotta ns. aliedustettujen ryhmien osaamistasoa on mahdollista sen avulla nostaa.

Tähän kuuluvat mm. maahanmuuttajataustaisten henkilöiden kouluttaminen ja perusasteen varassa olevien kouluttaminen. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä ei ehdotus ensisijaisesti kosketa, koska ammattihenkilön tehtäviin edellytetään vähintään toisen asteen tutkintokoulutusta ja lyhytkestoiset koulutukset eivät tuota kelpoisuutta ammattihenkilön tehtäviin. Pidämme tärkeänä, että ohjelmallinen aikuiskoulutustuki ei heikennä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten mahdollisuuksia saada aikuiskoulutustukea.

Miten ehdotus edistää aikuiskoulutustuen kohdentumista työelämän muutoksen edellyttämällä tavalla?

Ohjelmallinen aikuiskoulutustuki voisi toimia sosiaali- ja terveydenhuollossa niissä tilanteissa, joissa henkilö on aiemmin valmistunut alan tutkinnosta, ei ole pitkään aikaan tehnyt ammattihenkilön tehtäviä, mutta haluaa palata niihin. Silloin lyhytkestoinen, työssä oppimista tukeva koulutusmalli voisi olla heille sopiva.

Miten arvioitte ehdotuksen edellyttämän investoinnin vaikuttavuutta työllisyyden ja tuottavuuden näkökulmasta?

Ehdotuksella voi olla työllisyysvaikutuksia toimialoille, johon lyhytkestoisemmat koulutukset tuovat riittävän osaamisen.

Työllisyysrahasto osaksi jatkuvan oppimisen ekosysteemiä

Miten arvioitte tämän ehdotuksen tukevan jatkuvaa oppimista ja osallistumista täydennyskoulutukseen?

Ehdotukset työllisyysrahaston vahvistamisesta jatkuvan oppimisen ja työkyvyn ylläpitämisen osaamiseen lisäämällä resursseja verkostotyöhön ja varmistamalla henkilöstönsä osaamisen ovat kannatettavia. Olisi hyvä, että työllisyysrahasto olisi jatkossa vahvemmin mukana vastuuministeriöiden tieto- ja neuvontapalveluiden verkostoissa, jotta sen rooli jatkuvan oppimisen etuuskien tarjoajana ei jäisi irralliseksi.

Miten arvioitte esitettävän investoinnin vaikuttavuutta?

Olisi tärkeää, että työllisyysrahastolle kertynyttä tilasto- ja tutkimustietoa saataisiin tulevaisuudessa paremmin hyödynnettyä mm. tuensaajien käyttäjäprofiilit ja ammatilliset urapolut tulisivat näkyväksi ja näitä tietoa tarvitsevien käyttöön. Tässä tulee huomioida luonnollisesti tieto- ja yksityisyydensuojaan liittyvät kysymykset.

Englanti viralliseksi palvelu- ja asiointikieleksi

Miten arvioitte tämän ehdotuksen tukevan jatkuvaa oppimista ja osallistumista täydennyskoulutukseen?

Kannatamme sitä, että Englannin kieli lisätään työllisyysrahaston kolmanneksi viralliseksi palvelu- ja asiointikieleksi. Samassa yhteydessä tulee turvata nykyisen tasoinen Suomen ja Ruotsin kielen palvelu.

Etuusprosessin tehostaminen yrittäjien aikuiskoulutuksessa

Miten arvioitte tämän ehdotuksen tukevan jatkuvaa oppimista ja osallistumista täydennyskoulutukseen?

Kannatamme ehdotusta, että yrittäjien tulojen aleneman tarkastelusta luovutaan aikuiskoulutustuen saamisen ehtona. Ehdotus, jossa painopiste tuensaamiselle siirtyy opintojen suorittamiseen nostamalla opiskelun päätoimisuuden rajaa neljään opintopisteeseen tukikuukaudessa, on hyvä. Se olisi siten yhdenmukainen palkansaajan tuen määrittelyn kanssa.

Etuuden piiriin kuuluvien koulutuksien laajennus

Miten arvioitte tämän ehdotuksen tukevan jatkuvaa oppimista ja osallistumista täydennyskoulutukseen?

Kannatamme ehdotusta, että etuuden piiriin kuuluvia koulutuksia laajennetaan. Ehdotuksessa tuettavien opintojen piiriin luetellaan ulkomaisissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa ulkomailla suoritettut opinnot tai ulkomaisen oppilaitoksen tai korkeakoulun Suomessa tarjoamat opinnot, jos ne ovat rinnastettavissa tutkintoon, sen osaan tai laissa määriteltyihin lisä- ja täydennyskoulutuksiin. Lisäksi laajennus koskisi yksityisten oppilaitosten antamaan lainsäädännön mukaista ammatillista koulutusta, mikäli oppilaitos on saanut Kelalta opintotukioikeuden. Edelleen laajennus koskisi niitä koulutuksia, jotka ovat mainittuna valtioneuvoston päätöksessä tutkintojen ja muiden laajojen osaamiskokonaisuuksien tasojen viitekehyksessä. Näitä ovat sosiaali- ja terveydenhuollon osalta mm. ammattihenkilön rajatun lääkkeenmääräämisen lisäkoulutus tai alan erikoistumiskoulutus. Jälkimmäisten osalta pidämme tärkeänä, että opintojen etuuksien laajennus huomioi tulevaisuudessa myös ne koulutukset, jotka uutena lisätään viitekehykseen. Jatkossa tulisi myös arvioida voisiko aikuiskoulutustukea kohdentaa myös laajaa lisä- ja täydennyskoulutusta suppeampiin ja ammatillista osaamista tukeviin koulutuksiin.

Helsinki 19.11.2021

Millariikka Rytönen
Puheenjohtaja
Tehy ry

Asiantuntija: juha.kurtti(at)tehy.fi